

iTOSAM

iSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ
22 TEMMUZ 2024

Ekonomide Son Geliřmeler

- 03 IMF: DÜNYA EKONOMİK GÖRÜNÜMÜ
- 05 YABANCI PARA KREDİLERİ ÜZERİNE
- 07 UNCTAD: KREATİF EKONOMİ RAPORU
- 08 KÜRESEL OYUN SEKTÖRÜ
- 09 HİZMET ÜRETİM ENDEKSİ
- 11 KONUT FİYAT ENDEKSİ
- 13 KONUT SATIŞ İSTATİSTİKLERİ
- 16 YÜKSEKÖĞRETİM İSTİHDAM GÖSTERGELERİ

“Küresel Ekonomik Büyüme Tahmini Değişmedi”

Uluslararası Para Fonu (IMF) tarafından yayımlanan temmuz ayı Dünya Ekonomik Görünüm (WEO) raporuna göre 2024 yılında küresel ekonominin nisan ayı tahminlerine paralel biçimde %3,2 oranında büyümesi öngörülüyor.

“Küresel Ekonomi Zor Bir Durumda” başlığıyla yayımlanan rapor küresel görünüm üzerindeki risklerin nisan WEO raporundaki gibi dengeli kalmaya devam ettiğini ancak bazı kısa vadeli risklerin önem kazandığını vurguluyor. Bu bağlamda enflasyondaki hizmet enflasyonu kaynaklı yukarı yönlü riskler ile ticari ve jeopolitik gerilimlerden kaynaklanan fiyat baskılarının altı çiziliyor. Ayrıca hizmet enflasyonunun dezenflasyondaki ilerlemeyi geciktirdiği ve dolayısıyla para politikasının normalleşmesini zorlaştırdığı belirtiliyor. Enflasyon üzerindeki yukarı yönlü riskler ile ticari ve jeopolitik gerilimlerdeki artışın faiz oranlarını daha da yükseltmesi riskine de vurgu yapılan raporda, bu durumun; dış, mali ve finansal risklerin artmasına neden olduğuna işaret ediliyor.

Dünya Ekonomik Görünümü: Büyüme Tahminleri, Temmuz (Reel GSYH Büyümesi, % Değişim)

“IMF Türkiye İçin Büyüme Tahminini Yükseltti”

IMF, Türkiye ekonomisi için 2024 yılı büyüme tahminini nisan ayında %3,1 olarak açıklamıştı. Temmuz ayında yayımlanan WEO raporuna göre Türkiye ekonomisine ilişkin büyüme tahmini %3,6'ya yükseltildi. Öte yandan 2024 yılı için ABD'nin büyüme tahmini %2,7'den %2,6'ya gerilerken Euro Bölgesi'ne ilişkin büyüme beklentisi ise %0,8'den %0,9'a revize edildi.

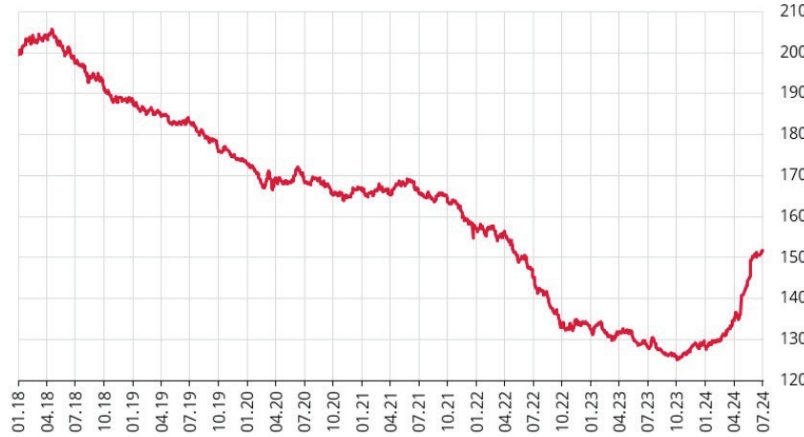
Dünya Ekonomik Görünümü: Büyüme Tahminleri, Temmuz (Reel GSYH Büyümesi, % Değişim)

Göstergeler	2022	2023	Projeksiyonlar	
			2024	2025
Dünya	3,5	3,3	3,2	3,3
Türkiye	5,5	4,5	3,6	2,7
Gelişmiş Ekonomiler	2,6	1,7	1,7	1,8
ABD	1,9	2,5	2,6	1,9
Euro Bölgesi	3,4	0,5	0,9	1,5
Almanya	1,8	-0,2	0,2	1,3
Fransa	2,6	1,1	0,9	1,3
İtalya	4,0	0,9	0,7	0,9
İspanya	5,8	2,5	2,4	2,1
Japonya	1,0	1,9	0,7	1,0
Birleşik Krallık	4,3	0,1	0,7	1,5
Kanada	3,8	1,2	1,3	2,4
Diğer Gelişmiş Ekonomiler	2,7	1,8	2,0	2,2
Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ekonomiler	4,1	4,4	4,3	4,3
Çin	3,0	5,2	5,0	4,5
Hindistan	7,0	8,2	7,0	6,5
Rusya	-1,2	3,6	3,2	1,5
Brezilya	3,0	2,9	2,1	2,4
Meksika	3,7	3,2	2,2	1,6
Orta Doğu ve Orta Asya	5,4	2,0	2,4	4,0
Suudi Arabistan	7,5	-0,8	1,7	4,7
Sahra Altı Afrika	4,0	3,4	3,7	4,1
Nijerya	3,3	2,9	3,1	3,0
Güney Afrika	1,9	0,7	0,9	1,2

“Yabancı Para Kredileri Artış Eğiliminde”

Merkezin Güncesi blog sayfasında bu hafta yayımlanan yazıda; yabancı para (YP) kredilerinde son dönemdeki eğilimler değerlendiriliyor. Yazıda 2018 yılı sonrası azalan YP kredilerin son dönemde artış eğiliminde olduğuna dikkat çekiliyor. İyileşen kur beklentilerinin, uluslararası piyasalardaki borçlanma koşullarındaki iyileşmelerin de etkileriyle arz ve talep yönlü bileşenlerin YP kredileri desteklediği belirtiliyor.

YP Kredi Tutarı (Milyar ABD Doları)

Not: Yurt içi bankalar tarafından aracılık edilen ve garanti verilen yurt dışı kaynaklı YP krediler hariçtir.

Kaynak: TCMB

“

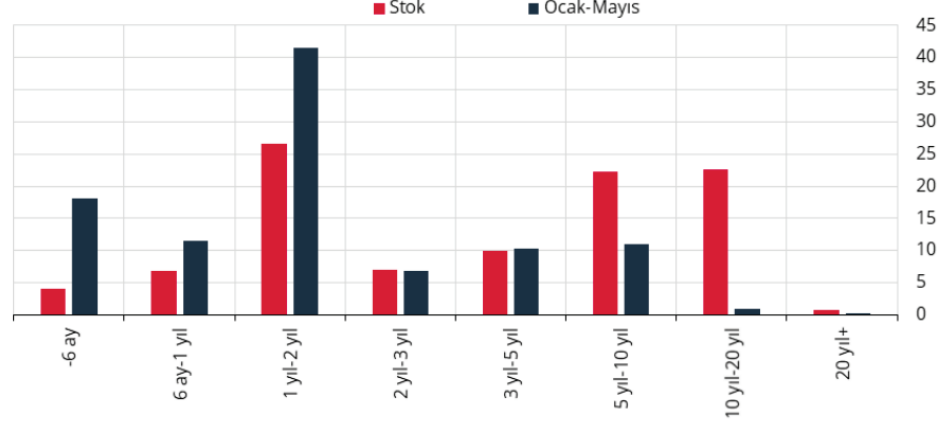
Merkezin Güncesi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası bünyesindeki araştırmacı ve uzmanların analiz ve yorumlarını içeren bir blogdur. Blogda, makroekonomi ve merkez bankacılığı konularında yazılar ile Bankanın resmi iletişim araçları kaynak alınarak hazırlanmış metinlere yer verilmektedir.

”

“Yabancı Para Kredi Vadelerinde Kısalma”

Finansal istikrar açısından kredilerin büyüme hızının yanı sıra vade kompozisyonu da önem taşıyor. Şirketler genel olarak uzun vadeli kredileri yatırım yapma/proje geliştirme amaçlı ve finansal çevrimlerden kaynaklı değişimlerden daha az etkilenmek amaçlı kullanıyor. Ancak yazıda değinildiği üzere YP kredilerde büyüme yaşanmasına rağmen vadeler kısalıyor. Bu durum ise YP kredilerin tarihsel kullanım amacı olan proje ve iş geliştirme finansmanından saparak son dönemde işletme sermayesi finansmanı amacıyla kullanıldığı şeklinde değerlendiriliyor.

YP Kredi Vade Dağılımı (% Pay)

Not: Stok sütunu, 2024 Mayıs ayı itibarıyla stok YP kredilerin vade dağılımını, Ocak-Mayıs sütunu ise 2024 yılının ilk beş ayında kullanılan YP kredilerin vade dağılımını temsil etmektedir.

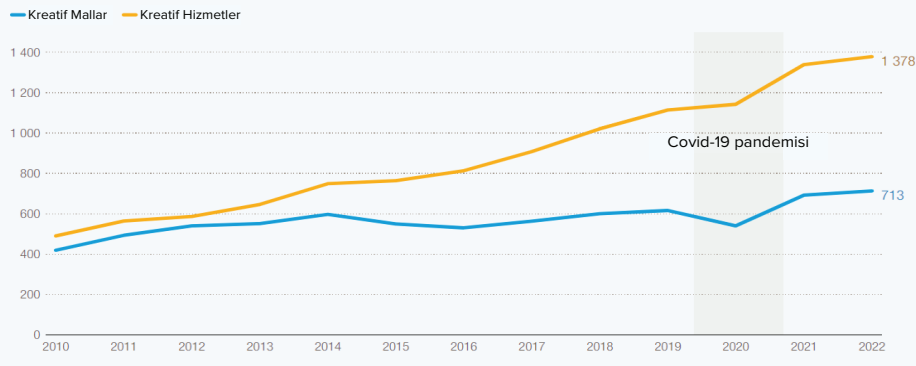
Kaynak: TCMB

“En Hızlı Büyüme Kreatif Hizmet Alanında”

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) tarafından yayımlanan raporda kreatif endüstrilerin ticaret ve ekonomik büyümede önemli bir rol oynadığı belirtiliyor. Raporda, kreatif ekonominin farklı ülkelere çeşitli ekonomik katkılar sunduğu ve kreatif ekonominin GSYİH'ye %0,5'den %7,3'e kadar, iş gücüne ise %0,5'den %12,5'e kadar istihdam sağladığı vurgulanıyor. 2022 yılında kreatif hizmet ihracatı 2017 yılından bu yana %29 oranında artarak 1,4 trilyon dolara ulaşırken kreatif mal ihracatı ise %19 artışla 713 milyar dolara çıktı. Geçtiğimiz on yılda, kreatif hizmetlerin toplam hizmet ihracatındaki payı %12'den %19'a yükselirken kreatif malların toplam mal ihracatındaki payı 2002 yılından bu yana %3 civarında sabit kaldı.

Rapora göre gelişmekte olan ülkeler kreatif mallarda, gelişmiş ülkeler ise kreatif hizmetler alanında ihracat gerçekleştiriyor. 2022 yılında en çok ihraç edilen kreatif hizmetler; yazılım hizmetleri (%41,3) ve araştırma geliştirme (%30,7) olurken bu sıralamayı reklam, pazar araştırması ve mimari (%15,5), görsel-işitsel hizmetler (%7,9), bilgi hizmetleri (%4), kültürel, eğlence ve miras hizmetleri (%0,6) takip ediyor. Söz konusu yılda, el sanatları ve tasarım malları toplam kreatif mal ihracatının %75,6'sını oluştururken bunu yazılım, video oyunları ve kayıtlı medya ürünleri (%14,1), müzik, performans ve görsel sanatlarla ilgili ürünler (%4,7) ve kitaplar ile yayın ürünleri (%3,7) izliyor. İlgili yılda Türkiye, kreatif mallar grubunda en fazla mücevher (%51,9) ve halı (%17,7) ihraç ederken toplamda 15,9 milyar dolar değerinde kreatif mal ihraç ederek gelişmekte olan ülkeler içerisinde ilk 5'te yer alıyor.

Kreatif Mal ve Hizmetlerin Küresel İhracatında İstikrarlı Büyüme, Milyar Dolar

Kaynak: Creative Economy Outlook, 2024

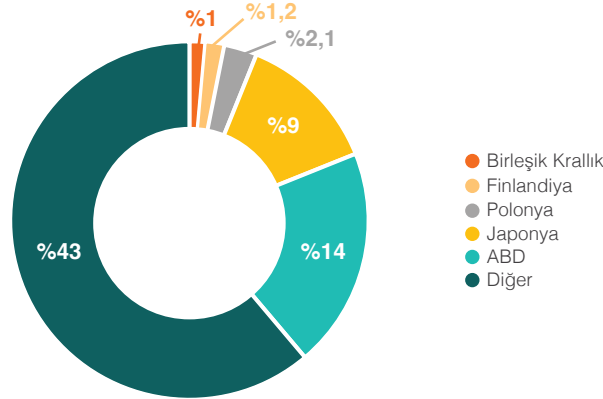
“Kreatif ekonomi, kültürel ve sanatsal üretimlerin ekonomi içindeki rolünü ve ekonomik değerini vurgulayan bir kavramdır. Bu alan, genellikle kültürel endüstriler, sanat, tasarım, medya, moda, film, müzik gibi kreatif sektörlerin ekonomik etkilerini ve katkılarını incelemektedir.”

“Küresel Oyun Sektörü 2023 Yılında 184 Milyar Dolar Gelir Sağladı”

Birçok insanın dinlenirken veya boş vakitleri sırasında yöneldiği oyunlar her geçen gün daha fazla insanın ilgisini çekiyor. World Intellectual Property Report (WIPIR) raporunda belirtilen tahminlere göre her yıl üç milyardan fazla kişi oyun oynuyor. 2023 yılında küresel düzeyde yaklaşık 184 milyar dolar gelir sağlayan oyun sektörü, bulunduğu ülkelerdeki ekonomik aktiviteye önemli katkılar sunuyor. Toplamda elde edilen gelirin %49’unu mobil oyunlar, %30’unu konsol oyunları, %20’sini bilgisayar oyunları ve %1’ini tarayıcı oyunları oluşturuyor.

Oyun geliştirme ve pazarlama gibi ekonomik faaliyetleri kapsayan video oyun endüstrisi geliştiriciler, yayıncılar, dağıtıcılar, perakendeciler, donanım üreticileri ve tüketiciler gibi geniş bir paydaş yelpazesine sahip. Bu çeşitlilik, endüstrinin geniş bir ekonomik fayda sağlamasını ve çeşitli iş alanlarına katkıda bulunmasını mümkün kılıyor. Rapora göre dünya genelinde oyun geliştirme merkezlerinin %14’ü ABD’de ve %9’u ise Japonya’da yer alıyor. Faydalarına rağmen video oyunu geliştirme merkezleri birçok ülkede hala çok az sayıda ve bazı ülkelerde böyle bir ekonomik faaliyet dahi yok.

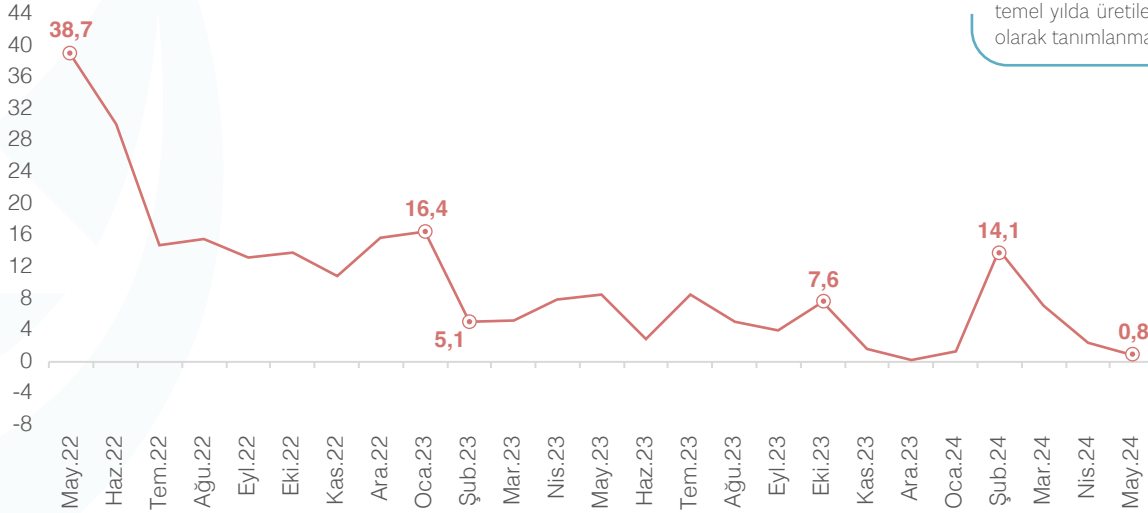
Dünya Genelinde Oyun Geliştirme Stüdyolarının Payları

“Hizmet Üretim Endeksinde Aylık %0,8’lik Yükseliş”

Hizmet sektörü üretim faaliyetlerinin fiyat etkilerinden arındırılmış kısa dönemli hareketlerini ölçmek amacıyla oluşturulan Hizmet Üretim Endeksi, 2024 yılı mayıs ayında bir önceki yılın aynı ayına göre %0,8, aylık bazda ise %1,3 oranında artış kaydetti.

Hizmet Üretim Endeksi Yıllık Değişim Oranları (%)

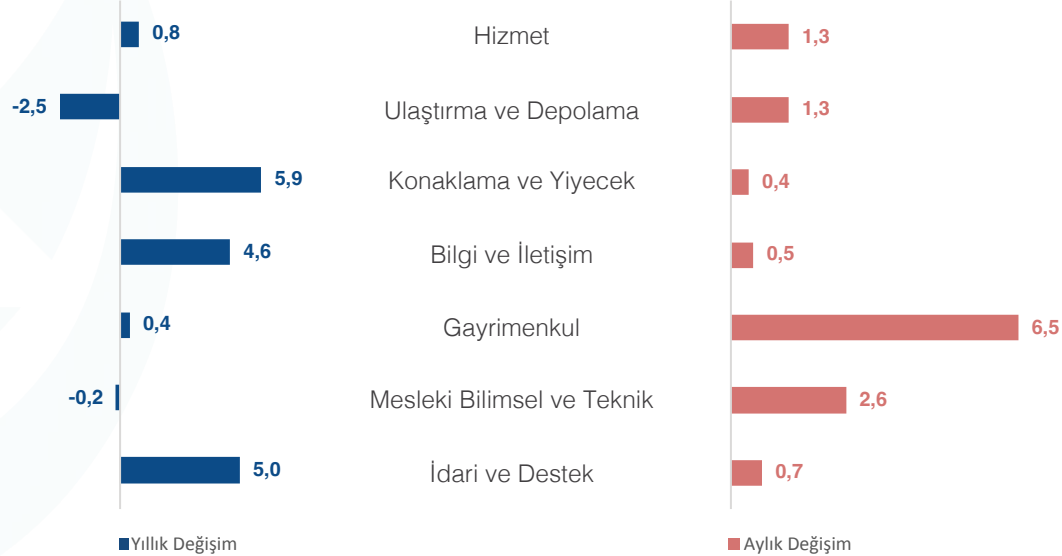

“Hizmet Üretim Endeksi; hizmet sektöründe belirli bir dönemde üretilen çıktı hacminin, aynı sektörde belirli bir temel yılda üretilen çıktı hacmine oranı olarak tanımlanmaktadır.”

“Gayrimenkul Grubunda Aylık %6,5’lik Artış”

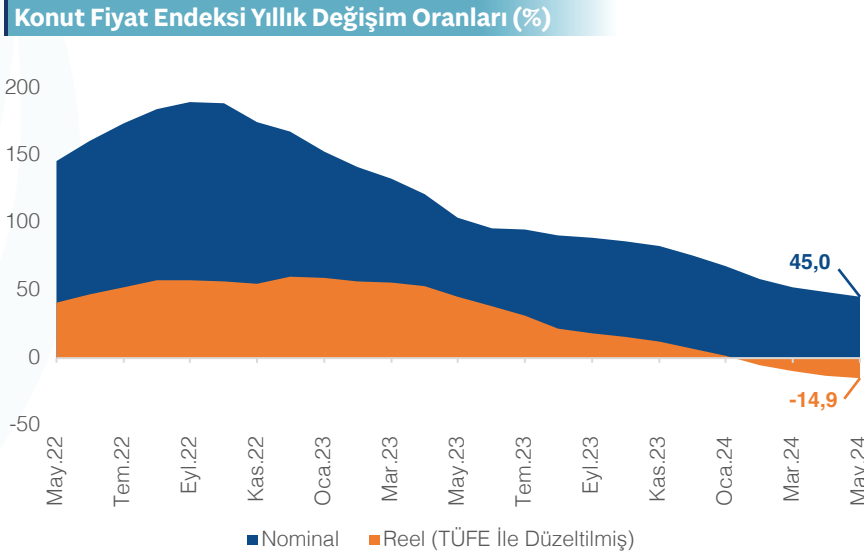
Hizmet üretim endeksi faaliyet gruplarına göre yıllık bazda en büyük değişim %5,9’luk artışla konaklama ve yiyecek grubunda görülürken gayrimenkul grubu ise %6,5’lik artışla bir önceki aya kıyasla en fazla değişim yaşayan faaliyet grubu oldu.

Hizmet Üretim Endeksi Aylık ve Yıllık Değişim Oranları (%), Mayıs 2024

“Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %45,0 Artış”

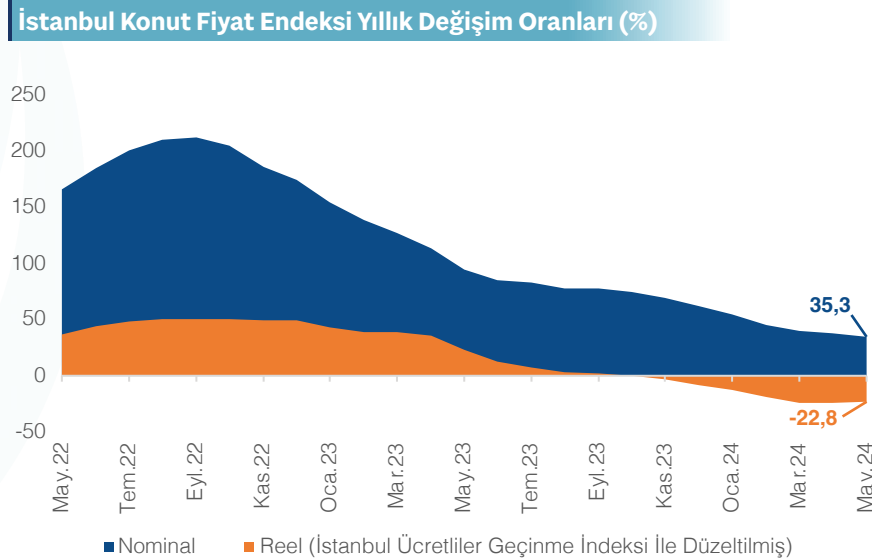
Konut fiyat endeksi (KFE), mayıs ayında bir önceki aya göre %1,3, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %45,0 oranında artış gösterdi. TÜFE ile düzeltilmiş KFE'ye göre reel olarak konut fiyatları bir önceki yılın aynı ayına göre %14,9 oranında azaldı. Ankara ve İzmir'in konut fiyatlarında ise yıllık nominal değişimler sırasıyla %53,9 ve %44,2 oranlarında artış şeklinde gerçekleşti.

Kaynak: TCMB

“İstanbul Konut Fiyat Endeksinde Yıllık %35,3 Artış”

İstanbul konut fiyat endeksi mayıs ayında bir önceki aya göre %1,1, bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak %35,3 oranında artış gösterdi. İTO Ücretliler Geçinme İndeksi ile düzeltilmiş KFE'ye göre konut fiyatları yıllık %22,8 oranında azaldı.

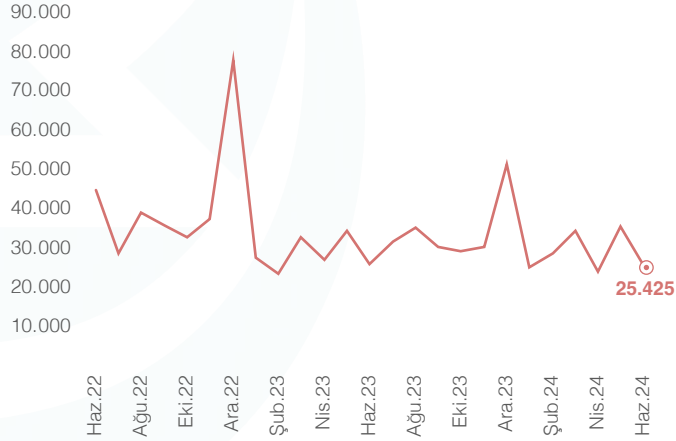

“Türkiye’de Haziran Ayında 25 bin 425 İlk El Konut Satışı Gerçekleşti”

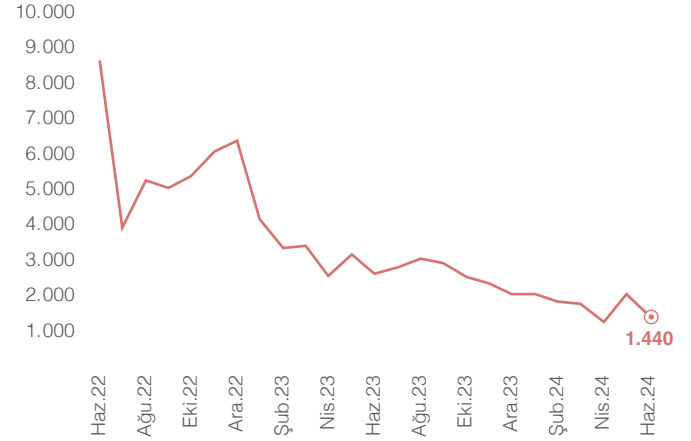
Türkiye genelinde haziran ayında konut satış sayısı bir önceki aya göre %28,3, bir önceki yılın aynı ayına göre %5,2 azalarak 79 bin 313 şeklinde gerçekleşti. Gerçekleşen toplam satışların %8,6’sı ipotekli satışlardan oluştu. İlk el satışlar ise bir önceki aya göre %28,5, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,6 azalarak 24 bin 85 oldu.

Yabancılara yapılan konut satışları bir önceki aya göre %30,2, bir önceki yılın aynı ayına göre %45,1 azalarak 1.440 seviyesinde gerçekleşti. Toplam konut satışları içinde yabancılara yapılan konut satışının payı ise %1,8 olarak kaydedildi.

İlk El Satış Sayıları (Türkiye)

Yabancılara Yapılan Satışlar (Türkiye)

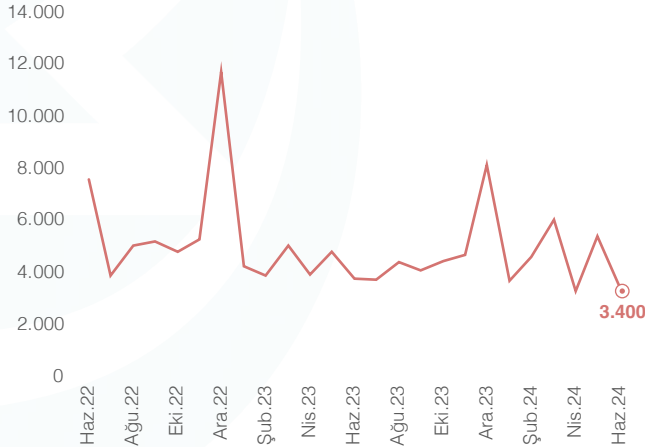

“İstanbul’da Haziran Ayında 3 bin 400 İlk El Konut Satışı Gerçekleşti”

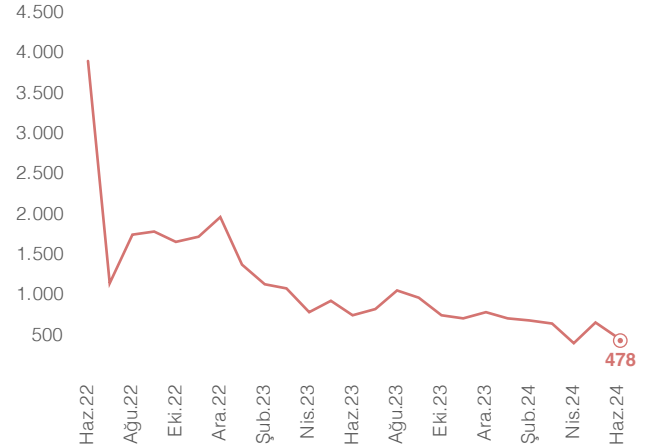
İstanbul özelinde haziran ayında gerçekleşen toplam konut satış sayısı bir önceki aya göre %30,7, bir önceki yılın aynı ayına göre %4 azalarak 13 bin 025 oldu. Gerçekleşen toplam satışların %10,4’ü ipotekli satışlardan oluştu. İlk el satışlar ise bir önceki aya göre %37, bir önceki yılın aynı ayına göre %10,5 oranında azalarak 3 bin 400 olarak kaydedildi.

Yabancılara yapılan konut satış sayısında bir önceki aya göre %28,4, bir önceki yılın aynı ayına göre %37,1 azalış yaşandı. Yabancılara yapılan satışların toplam satışlar içindeki payı ise %3 olarak gerçekleşti.

İlk El Satış Sayıları (İstanbul)

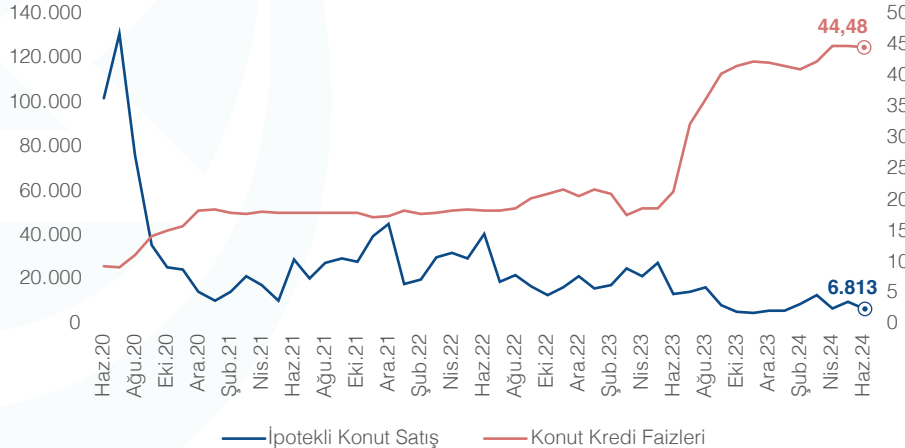
Yabancılara Yapılan Satışlar (İstanbul)

“Haziran Ayında Yüksek Faizlerin Etkisiyle İpotekli Konut Satışlarında Düşüş Gerçekleşti”

2020 yılında konut kredi faiz oranlarının oldukça düşük seviyelerde seyretmesiyle ipotekli konut satışlarında belirgin bir artış yaşandı. Pandemi sürecinde uygulanan düşük faiz politikaları, hane halkının krediye erişimini kolaylaştırarak ipotekli konut satışlarını teşvik etti. Ancak, 2020 eylülünden itibaren kademeli olarak artan faiz oranları ve konut kredisi maliyetleri ipotekli konut satışlarında azalmaya yol açtı. Faiz oranları bir yıl içerisinde keskin bir artışla %44,48 seviyesine ulaştı. Yüksek faiz oranlarının etkisiyle kredi talebinde düşüş meydana gelerek konut talebinde ciddi bir düşüş yaşandı.

İpotekli Konut Satışları ve Konut Kredi Faiz Oranları

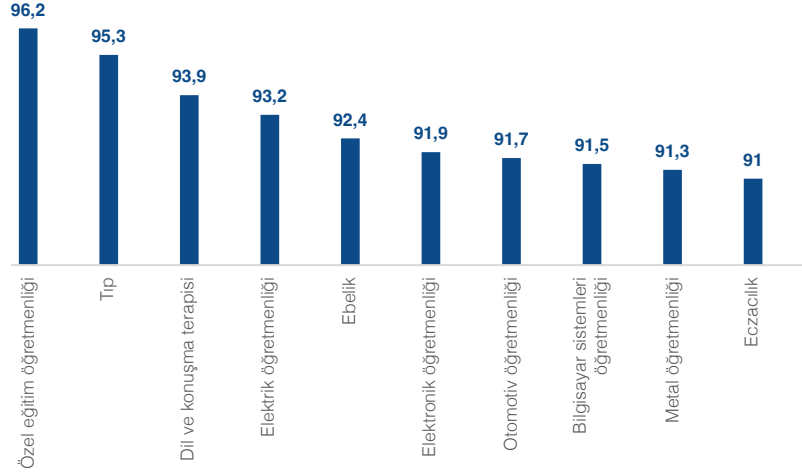
Kaynak: TÜİK ve TCMB

“Grafik incelendiğinde, konut satışları ile faiz oranları arasında ters ilişki olması nedeniyle, konut faiz oranlarının düşmesiyle konut satışlarının arttığı, konut faizleri artığında ise konut satışlarının düştüğü gözlemleniyor.”

“Özel Eğitim Öğretmenliği Kayıtlı İstihdamda İlk Sırada”

TÜİK'in açıkladığı yükseköğretim istihdam göstergelerine göre lisans mezunlarında kayıtlı istihdam oranı 2023 yılında %75,6 oldu. Bu oran 2022 yılında %75,1 olarak gerçekleşmişti. Ön lisans mezunları için kayıtlı istihdam oranı ise 2022 yılında %67,3 iken 2023'de %67,7 oldu. Lisans seviyesinde en yüksek kayıtlı istihdam oranı %96,2 ile özel eğitim öğretmenliği olurken bunu %95,3 ile tıp izledi.

İlk 10 Bölüm İçin Kayıtlı İstihdam Oranı (Lisans), 2023

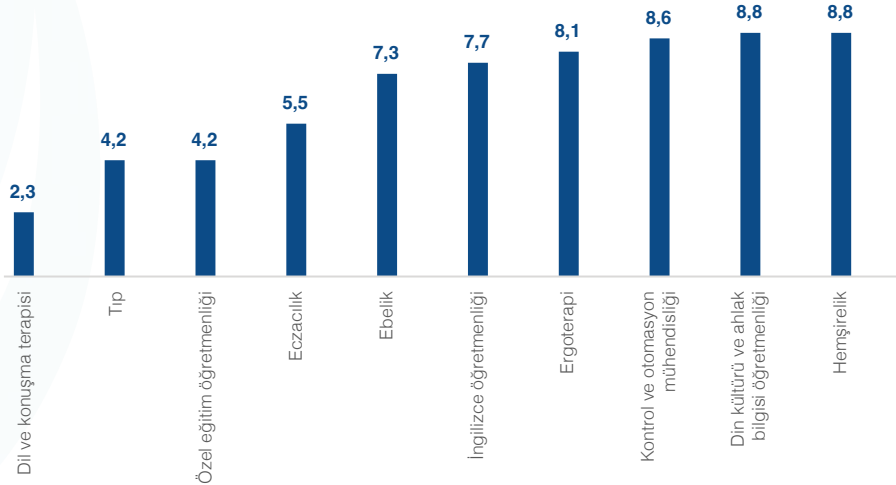

Kaynak: TÜİK

“Lisans Mezunlarında Ortalama İş Bulma Süresi 14,4 Ay”

Lisans mezunları için ortalama iş bulma süresi 2022’de 15 ay iken 2023’de bu süre kısalarak 14,4 aya indi. Ön lisans mezunlarında ise ortalama iş bulma süresi 15,9 ay olarak hesaplandı. Lisans mezuniyeti sonrası ilk iş bulma süresinin ortalama olarak en düşük olduğu bölüm 2,3 ay ile dil ve konuşma terapisi olurken bu bölümü tıp (4,2) ve özel eğitim öğretmenliği (4,2) izledi. Lisans mezunları için ilk iş bulma süresinin en kısa olduğu ilk beş eğitim ve öğretim alanı ise sağlık ve refah (8,7 ay), mühendislik, imalat ve inşaat (11,6 ay), bilişim ve iletişim teknolojileri (11,9 ay), eğitim (12,1 ay) ile hizmetler (13,5 ay) şeklinde sıralandı.

İlk 10 Bölüm İçin İş Bulma Süresi (Lisans), 2023

Kaynak: TÜİK

“Pilotaj Bölümü Ortalama Kazançta İlk Sırada”

Lisans mezunlarının kazanç durumlarına bakıldığında ise aylık ortalama kazancı en yüksek bölüm pilotaj oldu. Pilotaj bölümünü sırasıyla; matematik mühendisliği, uçak mühendisliği, kontrol ve otomasyon mühendisliği, gemi makineleri işletme mühendisliği takip ediyor.

Ortalama Kazancın En Yüksek Olduğu Lisans Bölümleri

1. Pilotaj
2. Matematik mühendisliği
3. Uçak mühendisliği
4. Kontrol ve otomasyon mühendisliği
5. Gemi makineleri işletme mühendisliği
6. Havacılık ve uzay mühendisliği
7. Havacılık elektrik ve elektroniği
8. Uçak bakım ve onarım
9. Gemi inşaatı ve gemi makineleri mühendisliği
10. Elektronik ve haberleşme mühendisliği

İTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr